

Fővárosi Ítéltábla

20.Gf.40.192/2021/6-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Czingula Ügyvédi Iroda (cím1; ügyintéző: dr. Czingula Katalin ügyvéd) által képviselt felperes1 (cím2) I. rendű és a felperes2 (cím3) II. rendű felpereseknek – a Némethy Ügyvédi Iroda (cím4; ügyintéző: dr. Béres B. István ügyvéd) által képviselt alperes1 (cím5) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményei iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2021. március 18-án meghozott 33.G.40.057/2019/49. számú ítélete ellen a felperesek 50. és 52. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és megállapítja, hogy a peres felek között 2008. április 21-én létrejött CHF alapú kölcsönszerződés érvénytelen.

A másodfokú eljárásban a felpereseknek 100.000 (százezer) forint + áfa, az alperesnek 64.980 (hatvannégyezer-kilencszáznyolcvan) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló költsége, valamint 1.217.580 (egymillió-kettőszáztizenhétezer-ötszáznyolcvan) forint le nem rótt fellebbezési illeték merült fel.

A közbenső ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] A felperesek megváltoztatott keresetükben elsődlegesen annak megállapítását kérték jogkövetkezmény alkalmazása nélkül, hogy az alperessel 2008. április 21-én megkötött CHF alapú szabadfelhasználású kölcsönszerződés nem jött létre a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: r.Ptk.) 205. § (1) és (2) bekezdésében előírt feltétel teljesülése, azaz a felek közti minden lényeges körülményre kiterjedő konszenzus hiányában, tekintettel arra, hogy a valóságban minden lényeges feltétel a folyósításkor, illetőleg a szerződés teljesítése során vált ismertté.

[2] Másodlagosan a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérték a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: r.Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjai alapján. Ennek jogkövetkezményeként elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását, másodlagosan a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 37. §-a alapján 15.219.796 forint kölcsönösszeg meghatározásával a szerződés hatályossá nyilvánítását és az alperestől 3.034.305 forint túlfizetés visszatérítését kérték. Arra hivatkoztak, hogy az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésében rögzített adatok közül a szerződés nem tartalmazza a teljes hiteldíj mutatót megfelelően, mert az r.Hpt. 212. § (2) bekezdés szerinti költségek, így az értékbecslési díj, a lakossági folyószámla vezetési díj, a vagyonszámítási díj, és a jelzálog bejegyzéssel felmerült költség nem kerültek feltüntetésre és a THM számításánál is figyelmen kívül maradtak. A kamatmérték is csupán tájékoztató jelleggel került bele a szerződésbe és a törlesztőrészlet sincs pontosan meghatározva. Mivel a hitelmegállapodás nem tartalmazza a 2008/48. EK irányelv 10. cikk (2) bekezdésében megkövetelt összes tartalmi elemet, ezért a 23. cikk értelmében a megállapodást kamat- és költségmentesnek kell tekinteni. A kamat felszámítása esetére a felperesek tartozását 2019. december 20-ra 3.543.047 forintban kérték megállapítani.

[3] Harmadlagos keresetükben a szerződés érvénytelenségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítását, vagy a szerződés forint alapon történő hatályossá nyilvánítását kérték 15.219.796 forint kölcsönösszeggel, valamint annak megállapításával, hogy az alperes felé 2018. december 20-án 3.543.047 forinttal tartoztak. Kifejtették, hogy tisztességtelen a szerződés VII.1. és 2. pontja, valamint az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatások 1 - 5 bekezdése és az 1. oldal utolsó előtti és utolsó bekezdése, mert az nem felel meg az EUB C-26/13. számú határozata 70-73. pontjaiban a C-51/17. és C-186/16. számú döntésekben rögzített követelményeknek. A fenti szerződéses kikötés az r.Ptk. 236. § (2) bekezdés c) pontjába és 207. § (4) bekezdésébe ütközik, ezért jogszabálysértő, és mint jogszabályba ütköző rendelkezés tisztességtelen is.

[4] A teljes érvénytelenségre irányuló kereset mellett arra is hivatkoztak, hogy a kölcsönszerződés ténytanúsítványra vonatkozó I.4. pontja, a vagyonszámításról szóló II.2. pont 4. bekezdése, a kötelező folyószámla vezetésére vonatkozó II.2. és VII.7. pontjainak rendelkezése, továbbá az Üzletszabályzat és a Hirdetmény megismerését rögzítő VIII.13. és 14. pontok rendelkezései tisztességtelenségen szerződési feltételek, ezért kérték ezek érvénytelenségének megállapítását is az r.Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján. A szerződés folyósítási jutalékra vonatkozó II.2. pont 8. bekezdése és IV.6. pontjai semmissége folytán az alperest 142.000 forint megfizetésére is kérték kötelezni.

[5] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását indítványozta. Az elsődleges kereseti kérelem tekintetében vitatta, hogy fennállnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 123. §-ában írt törvényi feltételek, mivel a szerződés létre nem jöttének megállapítása esetére az r.Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint kell a felek között elszámolni, csupán megállapítási kereset nem terjeszthető elő. Érdemben is megalapozatlannak minősítette a keresetet, mivel a kölcsönszerződés VIII.13. pontjában az adós elfogadta, hogy a hitelező üzletszabályzata és Hirdetménye irányadó mindazon kérdésekben, amelyeket a szerződés nem

szabályoz. Az alperes Üzletszabályzata és Hirdetménye a szerződés részévé vált, mivel azt a felperesek megismerhették és azt kifejezetten elfogadták.

[6] A másodlagos kereseti kérelmet is vitatta. Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja körében utalt arra, hogy a kölcsön összegét a szerződésben 98.510 CHF-ben rögzítették kirovó pénznemben. A szerződéskötéskor nem volt ismert a teljesítés időpontjában érvényes árfolyam, azonban a kölcsönszerződés részét képező Hirdetmény egyértelműen rendelkezik az alkalmazandó árfolyamról, amellyel meghatározható a folyósításkor a kölcsön összege, ami a perbeli esetben 15.219.795 forint. A felek szerződése megfelel a 6/2013. PJE határozatban írt, a kölcsönösszeg kétféle meghatározási módjai egyikének.

[7] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja körében azzal érvelt, hogy mivel a kölcsönszerződés III.1. pontja tartalmazza a szerződéskötéskor hatályos THM rendelet előírásai szerint kiszámított teljes hiteldíjmutatót, a szerződés részét képező Hirdetmény pedig a THM számítása során figyelembe nem vett valamennyi egyéb költséget, a kereset nem alapos. A valósánál alacsonyabb mértékű THM megjelölés nem okozza ugyanakkor a szerződés érvénytelenségét, ami az EUB C-453/10. számú határozatból, a Kúria BH2017. 343. és a BH2019. 3.83. számú eseti döntésekből is következik.

[8] Álláspontja szerint az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjával kapcsolatos hivatkozás azért alaptalan, mert a szerződés III.3. pontja egyértelműen rögzíti, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték. A szerződés a szerződéskötés napjára vonatkozóan határozta meg a kamatmértéket évi 6,19%-ban. A Hirdetmény ugyanakkor a kölcsönszerződés részévé vált a VIII.13-14. pontok szerint, aminek megismerését az alperes lehetővé tette.

[9] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja tekintetében is kérte a kereset elutasítását, mivel a törlesztőrészek összege a szerződés IV.2. pontjában CHF összegben pontosan meghatározásra került. A szerződés tartalmazza ezen túlmenően a deviza eladási árfolyam szerinti kiszámításra utalást, az átszámítás időpontja pedig eltérő rendelkezés hiányában a törlesztések napjával rögzül. Az 1/2016. PJE számú határozat sem támaszt más követelményt, minthogy kiszámítható legyen a törlesztőrészlet összege.

[10] A harmadlagos kereseti kérelem sem megalapozott, mivel az árfolyamkockázati tájékoztató nem szerződéses feltétel, nem határoz meg jogokat és kötelezettségeket, így tisztességtelenségének vizsgálata fogalmilag kizárt. Az alperes a kölcsönkérelem benyújtásakor és a kölcsönszerződés aláírásakor is részletes, mindenre kiterjedő tájékoztatást adott a felpereseknek az árfolyamkockázattal összefüggésben, amely mind a 6/2013. PJE határozatban foglaltaknak, mind az EUB ítéleteknek, így a C-51/17. számú ítéletben foglaltaknak megfelelt. A perbelivel egyező tájékoztatást a Kúria a BH2019. 3.84. szám alatt közzétett döntésében is megfelelőnek minősítette.

[11] Felperesek által támadott egyéb szerződéses pontok és a folyósítási jutalék tekintetében arra hivatkozott, hogy annak kikötését a jogszabályok nem zárták ki, sőt kifejezetten lehetővé tették, melynek a tényleges banki szolgáltatások ellenértéke volt az ellentételezése, így azok nem tisztességtelenek.

[12] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és egyetemlegesen kötelezte a felpereseket 366.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére az alperesnek. Megállapította, hogy a személyes költségmentességük folytán le nem rótt 313.200 forint elsőfokú eljárási illetéket az állam viseli.

[13] Tényként állapította meg, hogy a felperesek 2007. december 10-én kölcsönkérelmet nyújtottak be 14.677.000 forint CHF-ben meghatározott kölcsön igénylésére úgy, hogy a folyósítás és a törlesztés is forintban történjék. Ezt követően a felperesek 2008. április 21-én megkötötték az alperessel a CHF alapú szabadfelhasználású kölcsönszerződést jelzáloghitelre egyenletes részletfizetéssel, hat hónapos kamatperiódussal, türelmi idővel. A kölcsönszerződésben az alperes a felperesek részére 98.510 CHF összegű kölcsön nyújtását vállalta 240 hónap futamidőre 12 hónap türelmi idővel úgy, hogy az ügyleti év kezdő napja a kölcsön első folyósítását követő 15. nap, ami 2008. május 15-e. A szerződés III.1. pontja szerint a kölcsön teljes hiteldíjmutatója 7,05%, míg a III. pont értelmében a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték, ami a szerződéskötés napjára vetítetten 6,19%, mely hat hónapos periódusonként változó. A szerződés III.5. pontja a Hirdetmény szerinti 1,5%-os folyósítási jutalék megfizetését kötötte ki. A IV.3. pont szerint a törlesztés havonta fizetendő együttes összege 525,09 CHF, ami minden hónap tizenötödik napjáig esedékes. A folyósítási jutalék összegét a szerződés IV.6. pontja 900 CHF-ben határozta meg.

[14] A szerződés VII. pontja a svájci frank klauzulaként rögzítette, hogyha a CHF/HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt (legalább 5%-os százalékos változást figyelembe véve az esetleges megváltozott ingatlanpiaci viszonyokat is) a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem lesz a bank számára kielégítő mint biztosíték, akkor az adós köteles 30 naptári napon belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani (1 pont). A 2. pontban az adós kifejezetten nyilatkozott, hogy a banki felvilágosítást, mely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértette és ezek tudatában kívánja igénybe venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget.

[15] A szerződés VIII.13. pontjában az adóstársak kijelentették, hogy a bank Üzletszabályzatának és Hirdetményének rendelkezéseit megismerték, és azokat magukra nézve kötelezőnek fogadják el. Feltüntetésre került, hogy a szerződéshez tartozik a THM számítása során figyelembe nem vett költségek összegére és azok beszedésére vonatkozó melléklet, mely felsorolja a közjegyzői díjat, az ingatlan-nyilvántartási eljárás díját, a

szerződés módosítási díjat, a számlavezetési díjat, az átutalási díjat, a tulajdoni lap másolat díját, a vagyonbiztosítás, és az életbiztosítás díját.

[16] Mind a kölcsönigényléskor, mind a szerződés aláírásakor a felperesek kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá. A tájékoztató figyelemfelhívása szerint a devizában történő finanszírozásnak a kockázatait a felpereseknek kell vállalni. Tudomásul veszik, hogy a bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván, és vállalják, hogy a kölcsönt külföldi devizában fizetik vissza. Mivel a forint és az idegen deviza átváltási aránya árfolyama a piaci mozgások hatására naponta változhat, felhívták a felperesek figyelmét, hogy az árfolyamemelkedés előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat. Rögzítették, hogy ha a forinttal szemben nő a deviza árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás ellenértéke, a tőkeösszeg és kamatainak, a törlesztőrészeknek a megfizetéséhez magasabb forintösszeg szükséges. A kamatláb rendszeres időközönként változik és a deviza piaci viszonyaihoz igazodik, ami a forint kamatszintjétől teljesen más tendenciát követhet. A bank egyben kijelentette, hogy nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt a felpereseknél adott esetben bekövetkező többlet terhére átvállalja.

[17] Az elsőfokú bíróság a tényállásban rögzítette az I. és II. rendű felperesek személyes meghallgatása során tett nyilatkozatát, melyben arra hivatkoztak, hogy a hitelközvetítés során ügyintéző3tól azt a tájékoztatást kapták, hogy nagyon kicsi a valószínűsége az árfolyam gyengülésnek, és maximum 3.000 forinttal növekedhet a törlesztőrészetük, ami hosszútávon valószínűleg kiegyenlítődik. Olyan tájékoztatást nem kaptak, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa. ügyintéző2 tanú csak általánosságban beszélt a szerződéskötési gyakorlatról, de elmondta, hogy hitelközvetítő esetén ő tartotta az ügyfelekkel a kapcsolatot. ügyintéző3 tanú úgy nyilatkozott, hogy a felperesek részére azt a tájékoztatást adta, hogy a CHF stabil valuta, aminek változhat az árfolyama, de csak kismértékben. Tapasztalata szerint a törlesztőrészlet 2.000 forinttal változhat, amiről tájékoztatta a felpereseket.

[18] Az elsőfokú bíróság jogi indokolásában az elsődleges kereseti kérelmet megalapozatlannak minősítette, mivel a kölcsönszerződés az r.Ptk. 523. §-a szerint létrejött a felek kölcsönös és egybehangzó kifejezésével írásban, mely megfelelt a törvényi feltételeknek. A felek a szerződés alapján teljesítettek egymásnak.

[19] Az r.Hpt. 213. §-ára alapított másodlagos kereseti kérelmet sem találta megalapozottnak. Az a) pont alapján nem semmis a szerződés, mivel abban egyértelműen meghatározásra került a kölcsön összege 98.510 CHF-ben. Ez megfelel a Kúria 1/2016. PJE határozatában foglalt meghatározásnak, mivel a kölcsönösszeg egyenértéke pontosan kiszámítható, a szerződés II.1. pontja alapján a Hirdetményben meghatározott számlakonverziós deviza vételi árfolyammal. A szerződésből a számítási módszernek kell kitűnnie, amelynek a szerződés megfelel.

[20] A szerződés r.Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmissége sem állapítható meg, mivel a kölcsönszerződés III.1. pontja tartalmazza a teljes hiteldíjmutató

7,05%-os értékét. A BH2019. 83. számban közzétett eset szerint is a THM esetleges téves feltüntetése a szerződés semmisségét nem eredményezi. Utalt arra, hogy a vagyonbiztosítási díjat és a folyószámla vezetési díjat nem a kölcsönszerződés alapján kellett megfizetni.

[21] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja szerinti kereseti hivatkozást is megalapozatlannak találta, mivel a szerződés III.3. pontja tartalmazza az ügyleti kamat évi 6,19%-os mértékét, és rögzítették a felek, hogy a kölcsön éves kamatlába a folyósítás időpontjában a Hirdetményben megállapított érték. A Hirdetmény a kölcsönszerződés részét képezi a VIII.13. és 14. pontok szerint, a kamat ilyen módon történő meghatározása az 1/2016. PJE határozatban kifejtett jogértelmezéssel összhangban van. Elegendő, hogy a szerződés és annak részét képező általános szerződési feltételek együttes tartalma feleljen meg az r.Hpt. 213. § (1) bekezdésében felsorolt tartalmi követelményeknek, aminek a kölcsönszerződés eleget tesz.

[22] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára való hivatkozás is alaptalan, mivel a szerződés IV.2. pontjában a törlesztőrészletek összegét meghatározták 525,09 svájci frankban. Ez megfelel az 1/2016. PJE határozatban foglalt követelménynek, mivel kiszámítható módon tartalmazza a szerződés a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A szerződés IV.2. pontja meghatározza CHF-ben a törlesztőrészletek összegét, és rögzíti, hogy az adós fizetési kötelezettsége CHF-ben teljesítendő, valamint előírja a forintban történő fizetés esetére az átszámítás időpontját és az alkalmazandó árfolyamot is.

[23] Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a harmadlagos kereseti kérelem is megalapozatlan, mivel a felperesek egyértelmű és világos, minden jogszabályi, illetve a kúriai és az EUB ítéletek szerinti kritériumoknak megfelelő, teljeskörű tájékoztatást kaptak a deviza alapú kölcsönszerződésből eredő árfolyamkockázat tényéről, jelentőségéről, változásának lehetséges következményeiről. Erre figyelemmel a 2/2014. PJE határozat szerint a felpereseket terhelte az ezt lerontó szóbeli tájékoztatás megtörténte. A felperesek külön okiratban megfogalmazott tájékoztatást kaptak, így a hitelközvetítő eltérő tartalmú szóbeli tájékoztatása nem ronthatja le a bank hivatalos írásba foglalt tájékoztatóját. Az eltérő szóbeli tájékoztatás miatti felelősség azt a személyt terheli, aki ezt adta, és nem a bankot.

[24] Nem jelenti a kockázat korlátozását a VII.1. pontban rögzített nagymértékűnek minősített 5%-os változás, mivel ez pótfedezet nyújtására vonatkozó kötelezettséget ír elő, és éppen arra hívja fel az adósok figyelmét, hogy a terhek olyan mértékben is megnövekedhetnek, hogy már a fedezetként felajánlott ingatlan értéke sem nyújt kellő biztosítékot a kölcsön visszafizetésére. Mivel a szerződő felek releváns jognyilatkozatait teljes bizonyítóerejű magánokirat és közokirat is tartalmazza, a kockázatfeltáró nyilatkozat is teljes bizonyítóerejű magánokiratba foglalt, ezért nincs olyan tanúvallomás, ami lerontaná ezen okirati bizonyítékok bizonyító erejét, és a banki ügyintéző sem állította, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozattal ellentétes tartalmú szóbeli tájékoztatást adott volna.

[25] Az egyes szerződési feltételek tisztességtelenségét sem találta megállapíthatónak. A folyósítási jutalék kikötését jogszabály nem zárta ki, hanem kifejezetten lehetővé tette annak felszámítását a tényleges banki szolgáltatások ellenértékeként, ami komplex pénzügyi folyamatként nem csak magát a kölcsönösszeg folyósítását, hanem a kérelem elbírálását és az egyéb banki tevékenységet is magában foglalja, amely mind költséggel jár. A IV.6. pont a jutalék mértékét határozza meg, kötelezettség teljesítése nélkül, ezért önmagában a tisztességtelensége nem vizsgálható.

[26] Az ítélet ellen a felperesek nyújtottak be fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan pedig annak keresetük szerinti megváltoztatását kérték. Az ítélet hatályon kívül helyezése körében arra hivatkoztak, hogy annak meghozatalában olyan kizárt bíró vett részt, akinek személye nem felel meg a pártatlanság és függetlenség kritériumának. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének is csak formálisan tett eleget. Sérlemzték többek között, hogy az elsőfokú bíróság nem alkalmazta az uniós jogot, és mellőzte a per tárgyalásának felfüggesztését is, valamint ügyintéző³ tanúvallomását figyelmen kívül hagyta, amely alapján azt feltételezték, hogy az árfolyamkockázat nem valós. Kifogásolták a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: r.Pp.) 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatás megfelelőségét, valamint sérlemzték az ítéletben megállapított ügyvédi munkadíj összegét is.

[27] Hangsúlyozták, hogy a felperesek nem voltak tisztában a deviza nyilvántartás és a devizakockázat mibenlétével ugyanúgy, ahogy ügyintéző³ sem. Mivel az alperesnek napi több devizajegyzése volt, ezért a többes devizajegyzésből kifolyólag sem a kölcsönösszeg, sem a törlesztőrészek nem voltak pontosan meghatározottak, de emiatt a szerződés létrejötté sem állapítható meg. Továbbra is állították, hogy a THM téves feltüntetése a szerződés érvénytelenségét eredményezi, mivel ez tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat. A kamat Hirdetményben való feltüntetése ellentmondásos és nem megfelelő, ezért a szerződés ez okból is tisztességtelen. Fenntartották álláspontjukat a szerződés érvénytelenségére vonatkozóan az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjai alapján is.

[28] Az árfolyamkockázati tájékoztatás kérdéskörében állították, hogy az EUB követelményrendszerének a perbeli eset nem felel meg. A kölcsönszerződés CHF klauzulája és a szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozat sem tér ki arra, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül a felpereseket terheli és annak rájuk nézve kedvezőtlen változása esetén nincsen felső határa. A VII. pontban említett 5%-os mértékből maximum 5%-os árfolyamváltozással kalkulálhattak a felperesek. A kockázatfeltárásnak nem volt figyelemfelhívó jellege sem, és a tartalma is csak több együttes rendelkezésből következtethető ki. Ezért nem felel meg az EUB C-186/16. számú ítélet 45., 49., 50. pontjában, a C-26/13. döntés 75. pontjában, a C-227/18. számú végzés 40. pontjában foglalt követelménynek. Különösen azt sérlemzték, hogy nem értékelte az elsőfokú bíróság ügyintéző³ tanú vallomását. A tájékoztatás megfelelősége körében utaltak arra, hogy az akkor megfelelő, ha az árfolyamkockázatból eredő fizetési kötelezettségre vonatkozó mechanizmus és az egyéb fizetési kötelezettséget eredményező feltételek működési mechanizmusának összefüggésére is kiterjed. Ezzel szemben az egyoldalú módosítási jogra és az árfolyamrésre vonatkozó feltételek szerződéskötéskori hatása nem lett volna figyelmen kívül hagyható,

azonban a három szerződési feltételből együtt sem volt átlátható a szerződéskötéskor a gazdasági következmény és ezeknek a mechanizmusoknak az egymásra gyakorolt hatása.

[29] A folyósítási jutalék alkalmazásával összefüggésben hiányolták, hogy az elsőfokú bíróság nem tért ki arra, hogy a költség százalékos mértékben való meghatározása, illetve deviza alapon történő felszámítása miért felel meg a jóhiszeműség és tisztesség követelményének.

[30] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. A fellebbezésben felhozott kizárási ok kapcsán rámutatott, hogy ha ilyen meggyőződésük alakult ki a felpereseknek, akkor azt az elsőfokú eljárásban kellett volna bejelenteniük.

[31] A szerződés létre nem jötte körében állította, hogy téves és okiratellenes az a felperesi állítás, hogy a felek között disszenzus volt a szerződés lényeges feltételei körében. Ezzel szemben, mint ahogy a 6/2013. PJE határozat is rögzíti, úgy állapodtak meg, hogy mind a hitelező, mind az adós devizában kirótt pénztartozását forintban teljesítik. A szerződés teljesítésének megkezdése annak létrejöttét bizonyítja, ahogyan azt a BH2018. 8.230 számon közzétett eseti döntés is kifejti. Azzal, hogy a szerződésben utaltak arra, hogy a tranzakció elszámolásának időpontjában irányadó árfolyamon történik a folyósítás és a törlesztés, a felek az alkalmazandó árfolyamban megállapodtak. A kétnemű árfolyam alkalmazását a DH1 törvény már rendezte, így arra már nem lehet hivatkozni.

[32] Az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára alapított érvénytelenségi ok körében helyesnek minősítette azt az ítéleti megállapítást, hogy a szerződés tárgya kirovó pénznyomban meghatározott. A kölcsön összege a folyósítás időpontjában irányadó árfolyamtól függ, tehát azt a forint összeget tartalmazza, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összeg megfelel. A perben nem volt vitatott, hogy az alperes az I. rendű felperes részére 15.219.795 forintot utalt át, amely 98.510 CHF forintra történő átváltásának az eredménye. Az állítólagos többes jegyzéssel kapcsolatban rámutatott, hogy a bank a 8 órakor közzétett számlakonverziós árfolyamon számítja ki a forint összegeket, míg a 12 órakor közzétett árfolyam egy kereskedelmi árfolyam, ami kiderül a honlapon található magyarázó szövegből is.

[33] A b) pont szerinti érvénytelenség körében kiemelte, hogy a szerződés feltünteti a THM-et, annak hibás mértéke érvénytelenséget nem eredményez. Ezt támasztja alá a Kúria Gfv.VII.30.068/2017/8. számú döntése, illetve a BH2019. 3.83 számú eseti döntés és a 6/2021. PJE határozat is.

[34] A c) pont szerinti érvénytelenség is alaptalan hivatkozás, mert a szerződés tartalmazza az ügyleti kamat éves, százalékban kifejezett mértékét, a Hirdetmény pedig az

összes költségre vonatkozó adatot, így az r.Hpt. 210. § (2) bekezdésének sérelme sem állapítható meg. A szerződés III.3. pontja a szerződéskötés napjára vonatkozóan, tájékoztató jelleggel közli a kamatot, a kölcsön folyósításakor irányadó kamatot pedig a Hirdetmény határozta meg.

[35] Az e) pont szerinti érvénytelenség körében utalt arra, hogy a szerződés IV.2. pontja tartalmazza a havi törlesztőrészletet CHF-ben, melynek forintban fizetendő összege a kölcsönszerződés IV.1. és IV.3 pontja alapján meghatározható volt.

[36] Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás tisztességtelensége körében kiemelte, hogy a kockázatteltáró nyilatkozat a deviza alapú elszámolás lényegét feltárta a gazdasági következményekre is kiterjedően. Tájékoztatta a felpereseket, hogy a forintban folyósított kölcsönt forintban törlesztik, azonban az alperes a tartozást CHF-ben tartja nyilván. A törlesztőrészletek és a hátralévó tőketartozás egyaránt csökkenhet vagy nőhet, amelyből meg kellett érteniük a felpereseknek, hogy a törlesztés az aktuális devizaárfolyamtól függ, amely a felektől független tényező. Az alperes utalt arra, hogy a kockázat közvetlen és bármikor bekövetkezhet. Kifejezetten felhívta a felperesek figyelmét arra, hogy az esetleges kedvezőtlen árfolyamváltás emelkedés a felpereseknek előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat, amelyet nem az alperes visel, hanem az a felpereseket terheli. Nem volt olyan kötelezettsége, hogy az árfolyamváltást befolyásoló okokról is tájékoztatást adjon. A hitelközvetítő tanú által adott általános tájékoztatás csak a saját korábbi tapasztalatairól szolt és nem eredményezte az írásba foglalttól eltérő tájékoztatást.

[37] Az 5%-os mérték nem a kockázattállalás felső határát jelentette. Önmagában már a jelentős kifejezés is magában hordozza, hogy az árfolyam számottevő mértékű, ebből adódóan a költségek többszörösükre is emelkedhetnek. A magyar nyelvben már a kockázat kifejezés önmagában is az átlagostól hátrányos irányban eltérő veszélyre utal.

[38] A folyósítási jutalékkal összefüggésben állította, hogy a kölcsönszerződés a II. pontban tartalmazza a folyósítási jutalékkal ellentételezett szolgáltatásokat, a C-621/17. számú ítélet 43. pontjából következően nem volt szükséges a költségek ellenében nyújtott valamennyi szolgáltatás részletezése. Százalékos mértékben és deviza alapon történő meghatározása is egyértelmű, és a kölcsön CHF-ben megadott tárgyára tekintettel világos és érthető.

[39] A felperesek az alperes fellebbezési ellenkérelmére előterjesztett észrevételükben továbbra is állították, hogy a bíróságok számára kötelezően alkalmazandó 2/2014. Polgári jogegységi döntés III.1. pontjának utolsó előtti bekezdésére is figyelemmel ügyintéző3 nyilatkozatával a felperesek megfelelően bizonyították az írásbelitől eltérő tartalmú tájékoztatás megtörténtét. A körülmények is azt támasztják alá, hogy a felperesek a tanút, annak cégét az alperes képviselőjének tekinthették.

[40] A folyósítási jutalék tekintetében hangsúlyozták, hogy csak olyan költségeket lehetne indokoltan felszámítani, amely a fogyasztó érdekében merült fel és vált szükségessé. A kamat, mint ellenszolgáltatás ellenében végzett pénzkölcsönnyújtás magában foglalja a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződés előkészítésével, a folyósított kölcsönök nyilvántartásával és figyelemmel kísérésével, valamint ellenőrzésével és a behajtással kapcsolatos intézkedéseket is.

[41] A felperesek az egyes tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelensége iránt előterjesztett harmadlagos kereseti kérelmükkel kapcsolatos ítéleti megállapításokat – a folyósítási jutalékot leszámítva – nem tették a fellebbezés tárgyává, ezért az ítéltábla azt nem érintve, az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretein belül bírálta el.

[42] A fellebbezés részben alapos.

[43] A fellebbezés elsősorban az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére irányult, az elsőfokon eljáró bíróság személyének kizártságára hivatkozással. Az r.Pp. 252. § (1) bekezdése a hatályon kívül helyezés okaként objektív kritériumokat ad meg, nevezetesen, hogy az elsőfokú bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, vagy az ítélet meghozatalában olyan bírósági tag vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn. Ez utóbbi az r.Pp. 13. § (1) bekezdésében meghatározott kizáró okokat öleli fel, amelyek között az e) pont alá eső egy szubjektív, az eljáró bíróság személyében rejlő kizáró ok. E szerint az ügy elintézésében nem vehet részt az a bírósági tag, aki az ügy tárgyalásos megítélésére egyéb okból nem képes, azaz elfoglalt. Az elfoglaltság vizsgálatára mindig csak az adott eljárásban van lehetőség, ezért ennek felmerültekor a kizáró okot azonnal be kell jelenteni [r.Pp. 16. § (4) bekezdése], mert az ítélet meghozatalát követő utólagos bejelentése már nem eredményezheti a korábbi, már befejezett eljárásból való kizárást. Ezért ez az ítélet hatályon kívül helyezésének okaként sem szolgálhat.

[44] A felperesek a 2021. januári elsőfokú tárgyaláson tapasztaltak alapján hivatkoztak fellebbezésükben az eljáró bíróság elfoglaltságára. A felpereseknek ezt követően nyomban, még az elsőfokú eljárásban elő kellett volna terjeszteniük kérelmüket, melyet az elsőfokú bíróság az r.Pp. 18. § (1) és (2) bekezdése szerint elbírált volna. Kedvezőtlen döntés esetén pedig az ítélet elleni fellebbezésben a kizárás megtagadására vonatkozó határozattal szemben tudtak volna panaszt tenni az r.Pp.18. § (4) bekezdése értelmében. Az pedig, hogy a felpereseknek az elsőfokú ítélet nyomán az a meggyőződésük alakult ki, hogy az elsőfokú bíróság döntését nem kellően indokolta, valamint indokai számukra nem eléggé meggyőzőek, az ügy érdemére tartozó kérdés, amely az ítélet elleni fellebbezés érdemi felülbírálata körébe tartozik, nem pedig az eljáró bíróság utólagos kizárására okot adó körülmény.

[45] Az ítéltábla a felperes által megjelölt további hatályon kívül helyezési okokat sem találta megalapozottnak az alábbiak szerint.

[46] Az elsőfokú bíróság a tényállást az ügy eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta és helyesen állapította meg. Abból a releváns jogszabályok helyes értelmezésével és jogszabálysértés nélkül, megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felek között a szerződés létrejött, az az r.Hpt. 213. §-a szerinti érvénytelenségi okban nem szenved. Helytállóan következtetett a csatolt árfolyamkockázati tájékoztatóval összefüggésben arra is, hogy az alperes az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatási kötelezettségének az Európai Unió Bírósága által hozott értelmező ítéletekben, valamint a Kúria jogegységi határozataiban és az ítélkezési gyakorlatban megjelenő követelményrendszernek megfelelő módon eleget tett. Az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségét is teljeskörűen teljesítette, és egyéb lényeges eljárási szabálysértést sem követett el, így az ítéltábla az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem látott okot. A fellebbezéssel érintett körben így az elsőfokú bíróság döntését érdemben vizsgálta.

[47] A hatályon kívül helyezési okok körében a felperesek fellebbezésükben helyesen állították, hogy az elsőfokú bíróság a felfüggesztés iránti kérelmet elutasító rendelkezését az ítéletében nem indokolta. Ennek azonban a határozat felülbírálata időpontjában már nem volt jelentősége, mert időközben megszületett a felfüggesztési kérelemmel érintett uniós ítélet, így a felfüggesztés oka már nem áll fenn, de ez egyébként sem szolgálhat a hatályon kívül helyezés okaként.

[48] A szerződés létre nem jöttére irányuló elsődleges kereseti kérelem körében az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, azzal hogy a felperesek és az alperes a szerződés lényeges körülményeiben akarategységre jutottak, azt az r.Hpt. 210. § (1) bekezdésében elvárt módon írásba foglalták. A felperesek a személyes meghallgatásuk során maguk is úgy nyilatkoztak, hogy a hitelközvetítő ajánlatára figyelemmel deviza alapú kölcsönszerződést kívántak kötni, az iránt nyújtottak be kölcsönkérelmet és a kölcsönkérelemnek megfelelően megkötött szerződés szerint nyújtott alperesi szolgáltatást elfogadták, a saját szolgáltatásukat pedig részben teljesítették is. Mindebből helyesen vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, ami a BH2018. 230 számú eseti döntés 11. és 12. pontjában is megfogalmazásra került, és amire az alperes fellebbezési ellenkérelmében is hivatkozott, hogy nem lehet évekkel később megalapozottan hivatkozni a szerződés létre nem jöttére a lényeges tartalmi részek hiányából fakadóan, amennyiben a felek a szerződés teljesítését megkezdték.

[49] Alaptalanul hivatkoztak a felperesek a napi kétszeri deviza jegyzésből eredő meghatározhatatlanságra is, mivel a Hirdetményből egyértelműen következik, hogy a napi többszöri többes jegyzés a szerződés szempontjából nem irányadó, mert az alperes mint bank reggel 8 órakor teszi közzé a konverziós árfolyamot, amely egész napra irányadó a

kölcsönszerződés teljesítése szempontjából, míg a délben közzétett kereskedelmi árfolyam már nem vonatkozik a kölcsönszerződések törlesztőrészletei számítására.

[50] Az ítéltábla a felperesek másodlagos kereseti kérelmében megjelölt, az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjára alapított érvénytelenséggel kapcsolatos elsőfokú állásponttal is egyetért, osztja az alperes fellebbezési ellenkérelmében kifejtetteket, és e körben maga is az 1/2016. és a 6/2013. PJE számú határozatban foglaltakra utal. Eszerint a szerződés tárgya, valamint a törlesztőrészletek meghatározottsága szempontjából elegendő, ha a szerződés összességében tartalmazza azokat az adatokat, valamint számítási metódust, amelyből a szerződés tárgya, illetőleg a törlesztőrészlet pontosan kiszámítható és meghatározható. Ennek megfelelően helyesen utalt arra az elsőfokú bíróság, hogy a számítási metódusnak kell a szerződésből kitűnnie, melyből a folyósításkori árfolyam birtokában a szerződés tárgyaként megállapítható a kölcsön összege forintban. Emellett meghatározható a törlesztőrészletek összege a törlesztés időpontjára és arra is figyelemmel, hogy a deviza alapú szerződés sajátja, hogy a folyósításkor, illetve a törlesztéskor irányadó árfolyam előre nem tudható, ezért szükségszerűen a szerződés megkötésének időpontjában ezek összességüként nem rögzíthetők. Helyesen utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy az r.Ptk. 231. § (2) bekezdése értelmében a lerovó pénznemtől eltérő pénznemben meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben lévő árfolyam alapulvételével kell számítani, mely diszpozitív szabály a felek eltérő rendelkezése hiányában a szerződés részévé válik.

[51] A THM mértékét a kölcsönszerződés nem vitásan tartalmazza a III.1. pontjában, valamint a szerződés melléklete tartalmazza a THM számítása során figyelembe nem vett költségek meghatározását és összegét, így a szerződés eleget tesz az r.Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjában előírt követelménynek, ezért a semmissége ezen oknál fogva nem volt megállapítható. A THM esetleges téves feltüntetése pedig az időközben megszületett, a Kúria 6/2021. számú Polgári jogegységi határozata értelmében a szerződés semmisségét nem eredményezheti.

[52] Ugyanezen okok miatt a szerződés III.3. pontja az ügyleti kamat éves százalékos mértékét tájékoztató jelleggel rögzíti. A szerződés hatálya alatt pedig a szerződés részévé tett Hirdetményben megállapított kamatláb az irányadó arra is figyelemmel, hogy a valós kamatfizetési kötelezettség nem a szerződéskötéshez, hanem a folyószámlához rögzül. Egyetértett tehát az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal, azzal, hogy a Hirdetmény és a szerződés rendelkezései együttesen a kamatot megfelelően határozzák meg, ami összhangban van az 1/2016. PJE határozatban kifejtett jogértelmezéssel.

[53] Az írásban készített és a felperesek részére kétszer is átadott, a felperesek által aláírt árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelősége tekintetében is helyes álláspontra jutott az elsőfokú bíróság, azonban tévedett akkor, amikor a felperesek kölcsönszerződésének megkötésekor eljáró ügyintéző3 hitelközvetítő tanúvallomását a bizonyítékok értékelése során nem vette figyelembe. Mind a szerződéskötéskor és az azt megelőzően keletkezett okirati dokumentációból, mind ügyintéző2, ügyintéző3 tanúk vallomásából, és az ezzel összecsengő felperesi nyilatkozatokból az a következtetés vonható le, hogy ügyintéző3 az alperes

meghatalmazottjaként járt el a felperesek kölcsönszerződésének megkötése érdekében. Ezért tőle, mint az alperes meghatalmazott hitelközvetítőtől kapott tájékoztatást a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásként kellett értékelni. Ez pedig alkalmas volt arra, hogy a fogyasztóban azt a képzetet keltse, hogy a szóbeli tájékoztatást tekintse irányadónak a részére átnyújtott írásbeli tájékoztató értelmezése során. Mindebből fakadóan az elsőfokú bíróság okszerűtlenül jutott arra a következtetésre, hogy ügyintéző3 nem az alperes képviselőjeként nyilatkozott, így a nyilatkozatáért személyesen tartozik felelősséggel. Téves ezért az az álláspontja is, hogy ennek figyelmen kívül hagyásával nincs olyan tanúvallomás, ami lerontaná az írásbeli árfolyamkockázati tájékoztató, mint teljes bizonyítóerejű magánokirat, valamint a közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállalásban megismételt és aláírt tájékoztatás, mint közokiratba foglalt tájékoztatás bizonyító erejét arra is figyelemmel, hogy a banki ügyintéző nem állította azzal ellentétes tartalmú szóbeli tájékoztatás adását. Ezzel szemben a peradatok szerint ügyintéző3 mint a bank meghatalmazott képviselője járt el a felperesek kölcsönszerződésének létrejötte érdekében, és közvetítette a felpereseket a bank felé, majd készítette elő a kölcsönszerződést, és e körben adott nekik szóbeli tájékoztatást. Ennek során a szerződés devizanemeként megjelölt svájci frankot olyan stabil valutának minősítette, amely árfolyamában a múltbeli tapasztalatokat is figyelembe véve nem várható nagymértékű változás, és az csupán egy-kétezer forintos törlesztőrészlet változást eredményezhet.

[54] Emellett a szerződés megkötésekor a bank ügyintézője, ügyintéző2 az írásbeli tájékoztató átadásán és aláírásán túl egyéb tájékoztatást az árfolyamkockázattal kapcsolatban nem adott, mint ahogy nem merült fel arra vonatkozó adat sem, hogy az egyoldalú kötelezettségvállalás közjegyzői okiratba foglalása során a közjegyző az árfolyamkockázattal kapcsolatban szóban újabb tájékoztatást adott volna, ami a felpereseket megingathatta volna a korábban, ügyintéző3tól kapott szóbeli tájékoztatás valóságtartalmában.

[55] A 2/2014. PJE határozat 3. pontjának indokolása kifejezetten kitér arra, hogy előfordulhatott, hogy a szerződés egyértelmű megfogalmazása, a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozat ellenére a szerződéskötés során a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás alapján a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az általa viselendő árfolyamkockázat nem valós, annak nincs reális valószínűsége, vagy az bizonyos mértékben korlátozott (van egy maximuma). Ez a helyzet akkor, ha a fogyasztó az árfolyamváltozás várható alakulásáról, maximális mértékéről a pénzügyi intézménytől, annak képviselőjétől konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, később azonban tévesnek, valótlannak bizonyult tájékoztatást kapott. Ebben az esetben a szerződés nem megfelelő (téves, félreérthető, nem egyértelmű) tájékoztatással érintett rendelkezése tisztességtelen, amely a szerződés részleges vagy teljes érvénytelenségét eredményezi. A polgári jogegységi határozat ezen fordulata éppen azt az esetet öleli fel, amikor konkrét, hitelt érdemlőnek tűnő, de utóbb valótlannak tartalmú tájékoztatást kapott a fogyasztó.

[56] A konkrét esetben is ez történt, amikor a tartalmában megfelelő és a fogyasztót terhelő korlátozás nélküli árfolyamkockázatra vonatkozó írásbeli tájékoztatással egy időben a bank alkalmazottjának nem minősülő, de mint az alperesi bank termékeit árusító és hitelközvetítőként eljáró ügyintéző3 a konkrét esetben az árfolyamkockázat tekintetében olyan tartalmú tájékoztatást adott, amelyből a felperesek alappal gondolhatták, hogy az

árfolyamkockázat ténylegesen csupán kismértékben merülhet föl, és az hosszútávon kiegyenlítődik a törlesztőrészekben, mert a svájci frank egy erős valuta. E körben az alperes és az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy ez csak a múltra vonatkozó tájékoztatásnak minősülhet, nem állja meg a helyét, mert a felperesek nyilatkozata és ügyintéző3 tanú vallomása alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó azt a következtetést vonhatta le, hogy jelentős, a törlesztőrészlet nagymértékű emelkedését okozó árfolyamváltozás nem várható. Ez vezette a felpereseket a szerződés megkötésére. A hitelközvetítő nyilatkozatát a perbeli esetben nem lehet figyelmen kívül hagyni ugyanúgy, ahogy a gépjármű kölcsönszerződések esetében is a bíróságok a gépjármű kereskedők által adott tájékoztatást döntésük meghozatala során figyelembe veszik.

[57] Az ítéltábla rámutat, hogy bár a kölcsönigénylést követően, hónapokkal később a felperesek ismételten megkapták a hitelkérelem benyújtása időpontjában már átadott árfolyamkockázati tájékoztatóval tartalmában teljesen megegyező tájékoztatót, amely a szerződésben, valamint az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatban is rögzítésre került, azonban a kölcsön igénylése és a szerződés megkötése között eltelt időben nem merült fel olyan adat, körülmény, nem kaptak a felperesek olyan újabb információt vagy tájékoztatót, ami a kölcsön igénylése során a bank képviselőjének tekinthető hitelközvetítő hiteltérdemlőnek tűnő szóbeli tájékoztatását lerontotta vagy módosította volna.

[58] Az újabban átadott okirat sem tartalmaz a korábbihoz képest bővebb információt vagy további adatot, ami alapján a felperesek azt gondolhatták, hogy a korábban kapott ugyanilyen tartalmú írásbeli tájékoztató melletti szóbeli tájékoztató már nem lenne időszerű. Mindezekre figyelemmel az ítéltábla ügyintéző3 tanú vallomására figyelemmel arra a következtetésre jutott, hogy az elvárásnak megfelelő írásbeli tájékoztatással szemben kapott szóbeli tájékoztatásból a felperesek alappal gondolhatták azt, hogy az árfolyamkockázat nem valós. A szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése ezért az r.Ptk. 209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelen, és semmis a 209/A. § (2) bekezdése szerint. Ennek következtében a teljes szerződés érvénytelen, tekintettel arra, hogy az árfolyamkockázatot magában hordozó deviza alapúság a szerződés jellegadó sajátossága, és mint ilyen a szerződés teljes érvénytelenségére kiható körülmény.

[59] Az egyes, tisztességtelennek tartott szerződési feltételeket érintően a felperesek fellebbezése kizárólag a folyósítási jutalék tekintetében támadta az elutasító döntést. E körben az ítéltábla az elsőfokú bíróság határozatával és annak indokaival mindenben egyetértett, így annak megismétlése nélkül a fellebbezésben foglaltakra figyelemmel az alábbiakat emeli ki.

[60] Alaptalan a felperesek azon álláspontja, hogy a pénzkölcsön nyújtásának ellenszolgáltatása kizárólag a kamat, mely egyúttal a hitelképesség vizsgálatával, a hitel figyelemmel kíséréssel, a kölcsönök nyilvántartásával, ellenőrzésével és a behajtással kapcsolatos intézkedések ellentételezését is magában foglalja. Ezzel szemben, mint ahogy arra az elsőfokú bíróság és az alperes védekezésében, valamint fellebbezési ellenkérelmében is helyesen rámutatott, a folyósítási jutalékot a szerződés IV.6. pontja egyértelműen

meghatározza, az pedig nem ellenszolgáltatás nélküli, mivel a tényleges banki szolgáltatások ellenértékét jelenti.

[61] A hitelezési gyakorlatban általánosan bevett szokás volt, valamint az akkor hatályos jogszabályok lehetővé is tették, hogy a hitel folyósításával és kezelésével a banknál szükségszerűen felmerülő adminisztrációs és működési költségeket a bank ne a kamatban érvényesítse, hanem a szerződésben külön költségként számítsa fel. Az r.Hpt. 2-es számú melléklet I.10.3. pontja ezen pénzügyi szolgáltatási tevékenységeket külön is nevesíti: ilyen többek között a hitelképesség vizsgálatával, a hitel- és kölcsönszerződések előkészítésével kapcsolatos intézkedések. A peradatok egyértelműen alátámasztják, hogy a bank ilyen tevékenységet végzett, hiszen hitelközvetítő útján vették fel a felperesek a kapcsolatot a bankkal, a bank elbírálta a hitelkérelmüket. Alaptalanul hivatkoztak a felperesek arra, hogy a hitelkérelem bonyolítása, elbírálása, a hitel folyósítása kizárólag a bank érdeke, ezért kizárólag az ő érdekkörében felmerült tevékenységért díjat nem számolhat fel. Ezzel szemben mindez a fogyasztó érdeke is, hiszen nyilvánvalóan az adós érdekében történt a hitelügyintézés, majd a kölcsön folyósítása.

[62] A folyósítási jutalékra vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelenségének vizsgálata során az ítéltábla az EUB C-621/17. számú ügyben hozott ítéletben kifejtett szempontokat is figyelembe vette. E szerint a folyósítási jutalék nem tekinthető a szolgáltatás alapvető elemének, így nem képezi a szerződés elsődleges tárgyát, ezért tisztességtelensége vizsgálható. A világos és érthető megfogalmazás elvárásának a perbeli szerződéses kikötés megfelel és a fentiek szerint szolgáltatás nélkülinek sem minősül. Ezzel kapcsolatban rámutat az ítéltábla, hogy a konkrét esetben a folyósítási jutalék mibenlétére, mértékére és a költségek fogyasztó általi viselésére vonatkozó rendelkezések szövegezése kellően világos és érthető, a szerződés pontosan meghatározta a folyósítási jutalék vetítési alapját és éves mértékét is a tőke százalékában kifejezve.

[63] Mindebből az is következik, hogy arra tekintettel, hogy a bank által a folyósítási jutalék ellenében nyújtott szolgáltatások jó része nem bontható le egy-egy szerződésre, ezért annak százalékos mértékben történő meghatározása nem sérti a tisztességesség elvét és nem jelent egyoldalú többletkötelezettséget a fogyasztó hátrányára. A százalékos meghatározásból eredően pedig nem tisztességtelen a kölcsön deviza meghatározottságához való kötése sem.

[64] Mindezekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét az r.Pp. 253. § (2) bekezdése alapján – az r.Pp. 213. § (3) bekezdésének alkalmazásával – közbenső ítélettel megváltoztatta és megállapította a perbeli kölcsönszerződés érvénytelenségét. A jogkövetkezmény levonása körében folytatódó eljárásban a 6/2013. PJE határozat 4. pontjában foglaltaknak megfelelően az elsőfokú bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie és a bírói gyakorlatban kialakult elszámolási módok valamelyike szerint kell a felek között elszámolnia.

[65] A felperesek fellebbezése a szerződés érvényessége tekintetében eredményre vezetett, melynek figyelembevételével az ítéltábla a felek másodfokú perköltségét a 4/2009. (XII. 14.) PK vélemény II.3. pontja és az r.Pp. 252. § (4) bekezdése alapján a kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányosan a felperesek tekintetében a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdésének alkalmazásával, az alperes tekintetében az IM rendelet 2. § és 3. § (6) bekezdésének alkalmazásával csupán megállapította, annak viseléséről az elsőfokú bíróságnak az eljárást befejező határozatban kell döntenie az általános szabályok szerint.

Budapest, 2021. október 13.

dr. Buglyó Gabriella s.k.
a tanács elnöke

dr. Szunyogh Zsófia s.k.
előadó bíró

dr. Csonka Balázs s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: